

Η ΜΟΝΑΔΑ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Η Μονάδα, προϋπολογισμού € 38 εκατ., αποτελεί τη συνέχιση και ολοκλήρωση του Περιφερειακού Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων Δ.Μακεδονίας, οι υποδομές του οποίου χρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Συνοχής II και υλοποιήθηκαν από τη ΔΙΑΔΥΜΑ ΑΕ κατά την τριετία 2002-2004. Το έργο αποτελεί την κομβική εγκατάσταση του Συστήματος, είναι δε αναπόσπαστη παράμετρος του Περιφερειακού Σχεδιασμού, ο οποίος εγκρίθηκε ομόφωνα από το Περιφερειακό Συμβούλιο (1997). Το έργο είναι απολύτως ώριμο καθώς έχει διασφαλιστεί η Περιβαλλοντική Αδειοδότηση, έχει εκπονηθεί η Προμελέτη και έχουν συνταχθεί τα Τεύχη Δημοπράτησης. Δεδομένου ότι η εναπομένουσα διάρκεια ζωής του Περιφερειακού ΧΥΤΑ δεν υπερβαίνει τα εννέα χρόνια, η άμεση δημοπράτηση και η έγκαιρη λειτουργία της Μονάδας καθίσταται επιτακτική, καθώς συνεπάγεται αφ' ενός μεν υπερδιπλασιασμό της διάρκειας χρήσης του ΧΥΤΑ (λόγω της μείωσης των προς ταφή υπολειμμάτων της επεξεργασίας), αφ' ετέρου δε μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας της επένδυσης που υλοποιήθηκε κατά την τριετία 2002-2004 με χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής II.

Η λειτουργία της Μονάδας καθιστά εγκαίρως το Περιφερειακό ΟΣΔΑ της Δ.Μακεδονίας απολύτως συμβατό με τον πυρήνα της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, καθώς διασφαλίζονται τόσο η μείωση της παραγόμενης ποσότητας και του βιοαποδομήσιμου κλάσματος που οδηγείται προς ταφή, όσο και η αύξηση της ανάκτησης υλικών ή/και ενέργειας. Σημειώνεται ότι το ΟΣΔΑ της Δ.Μακεδονίας παραμένει ημιτελές χωρίς την Μονάδα Επεξεργασίας, δεδομένου ότι η έννοια της ολοκληρωμένης διαχείρισης ταυτίζεται απολύτως με την αξιοποίηση των ΑΣΑ. Στη Δ. Μακεδονία, ο σχεδιασμός σε επίπεδο περιφέρειας αποσκοπεί μονοσήμαντα στη διασφάλιση οικονομικών κλίμακας με στόχο τη βιώσιμη εφαρμογή μεθόδων Μηχανικής Επεξεργασίας & Αξιοποίησης των ΑΣΑ. Η κατασκευή και λειτουργία Μονάδας Μηχανικής Επεξεργασίας & Αξιοποίησης των απορριμμάτων ουσιαστικά ολοκληρώνει το Σύστημα που ήδη λειτουργεί, διαμορφώνοντας ένα πρότυπο -για τα ελληνικά δεδομένα- μοντέλο διαχείρισης αποβλήτων με στόχο τη μείωση της προς ταφή ποσότητας απορριμμάτων και την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσω της επεξεργασίας του βιοαποδομήσιμου κλάσματος και την παραγωγή προϊόντων (υλικών ή/και ενέργειας), η αξιοποίηση των οποίων δύναται να επιφέρει οικονομικά οφέλη και να συμβάλει γενικότερα στην ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων.

Η μερική χρηματοδότηση της Μονάδας από κοινοτικούς πόρους συνεπάγεται χαμηλά ετήσια κόστη λειτουργίας & εξυπηρέτησης κεφαλαίων για το Σύστημα, τουλάχιστον για την αρχική περίοδο της λειτουργίας της. Παράλληλα όμως ενισχύει τις προοπτικές προσέλκυσης ιδιωτικών κεφαλαίων για τη συγχρηματοδότηση της μονάδας εντός της επόμενης τριετίας μέσα από την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η συνεργασία με επιχειρηματικά σχήματα αποβλέπει στη διασφάλιση της επάρκειας κεφαλαίων για ταχεία υλοποίηση των έργων με συστήματα παραχώρησης που εγγυώνται αφ' ενός την ανάπτυξη ισχυρού ανταγωνισμού για την ανάληψη των έργων και αφ' ετέρου την επιλογή του κατάλληλου επιχειρηματικού σχήματος, το οποίο θα συνδυάζει την επιχειρηματική ικανότητα με την οικονομική επιφάνεια και την τεχνογνωσία στον τομέα της διαχείρισης & λειτουργίας μονάδων επεξεργασίας ΑΣΑ παρόμοιας κλίμακας. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, το έργο θα ολοκληρωθεί σε δύο κατασκευαστικές περιόδους καθιστώντας απολύτως εφικτή την έναρξη λειτουργίας της Μονάδας πριν τα μέσα του 2011.

Η επιλογή της υλοποίησης της Μονάδας, ως δημοσίου έργου με σύμβαση παραχώρησης και μερική χρηματοδότησή της από ιδιωτικά κεφάλαια, ακολουθεί πλήρως της επιταγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε ότι αφορά την «ενίσχυση των προσπαθειών των κρατών μελών προς την κατεύθυνση αυτή» με στόχο να «μεγιστοποιηθεί το αποτέλεσμα μόχλευσης των κοινοτικών πηγών χρηματοδότησης, ώστε να αυξηθεί ο όγκος των χρηματοδοτούμενων υποδομών σε ένα πλαίσιο περιστολής των Εθνικών Δημοσίων Δαπανών» (βλ. “Οδηγός Ταμείου Συνοχής 2000-2006”, παρ. 2.1.3.:Βελτιωμένη λήψη υπόψη των ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης), καθώς και «για την μεγιστοποίηση του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος των πόρων του Ταμείου Συνοχής προωθώντας τη μεγαλύτερη προσφυγή σε ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης» το ύψος των οποίων καθορίζεται ανάλογα με «το εκτιμώμενο ποσό των εσόδων που αποφέρει το έργο» λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη «την εφαρμογή της αρχής ο ρυπαίων πληρώνει» (βλ. “Οδηγός Ταμείου Συνοχής 2000-2006”, Παράρτημα Δ, παρ. 2).

Την τήρηση του χρονοδιαγράμματος εγγυάται η αποδεδειγμένη εμπειρία της ΔΙΑΔΥΜΑ ΑΕ σε δημοπρατήσεις έργων και υλοποίηση των αντίστοιχων συμβάσεων (κατασκευές παγίων υποδομών, προμήθειες εξοπλισμού και εκπόνηση μελετών) εντός των καθορισμένων χρονικών ορίων, τηρώντας απαρέκκλητα τις θεσμικές διαδικασίες παράλληλα με την άσκηση αποτελεσματικής επίβλεψης στο έργο των αναδόχων εταιριών και κοινοπραξιών. Μετά τα μέσα του 2002, η εταιρία σταδιακά δημοπράτησε τριάντα περιβαλλοντικά έργα συνολικού Π/Υ € 26 εκατ. με

χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής II, το ΕΠΠΕΡ και το 3^ο ΠΕΠ Δ.Μακεδονίας. Δεκαοκτώ έργα είχαν ολοκληρωθεί μέχρι το Δεκέμβριο του 2004, ενώ μετά την ένταξη νέων έργων στα τέλη του 2005 η ΔΙΑΔΥΜΑ ΑΕ διεκπεραίωσε άλλους δώδεκα διαγωνισμούς μέσα σε διάστημα μικρότερο των έξι μηνών. Στα τέλη του 2006 ο βαθμός υλοποίησης των νέων έργων είχε υπερβεί το 80% και ο στόχος για την ολοκλήρωσή τους πριν τα μέσα του 2007 είναι απολύτως εφικτός.

Επιπλέον, η απρόσκοπτη λειτουργία του περιφερειακού ΟΣΔΑ από τα μέσα του 2005 καταδεικνύει την επάρκεια της εταιρίας στη διαχείριση ενός τεχνικά σύνθετου και λειτουργικά πολυ-παραμετρικού συστήματος, η βιωσιμότητα του οποίου εξαρτάται από την εξασφάλιση σταθερών χρηματορροών, που σε μεγάλο βαθμό ταυτίζεται με την έγκαιρη είσπραξη των τελών χρήσης του από τους ΟΤΑ-χρήστες του. Από τη στιγμή που η τροφοδοσία της μονάδας με πρώτες ύλες (βλ. 120.000 τόνοι σύμμεικτων απορριμμάτων) και η χρηματοδότηση της λειτουργίας της (βλ. μηνιαίες καταβολές ισόποσων δόσεων εκ μέρους των 60 Δήμων και Κοινοτήτων της Περιφέρειας) είναι δεδομένες, οι προοπτικές αναφορικά με τη βιωσιμότητα της επένδυσης είναι εξαιρετικά ισχυρές και μάλιστα σε άμεση συνάρτηση με τα προφανή περιβαλλοντικά οφέλη που συνεπάγεται η ορθολογική διαχείριση των ΑΣΑ σε μια περιβαλλοντικά επιβαρημένη περιοχή, όπως η Δ.Μακεδονία και ειδικότερα το λεκανοπέδιο Κοζάνης – Πτολεμαΐδας (βλ. εξορυκτικές δραστηριότητες και παραγωγή ενέργειας με καύση λιγνίτη).

Η προσήλωση στην επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων εντός των χρονοδιαγραμμάτων αναφοράς, η σταδιακή συσσώρευση τεχνογνωσίας στη διαχείριση έργων και η δημιουργία ισχυρού μηχανισμού οργάνωσης της διαχείρισης σε τεχνικό, οικονομικό και διοικητικό επίπεδο αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά από τη μέχρι σήμερα εμπειρία της ΔΙΑΔΥΜΑ στον τομέα της διαχείρισης χρηματοδοτήσεων. Η υποδομή και η τεχνογνωσία που αποκτήθηκαν καθώς και η αξιοπιστία στην ορθολογική διαχείριση κοινοτικών πόρων, αποτελούν εγγύηση για την ταχύρυθμη και τεχνικά άρτια υλοποίηση της Μονάδας Μηχανικής Επεξεργασίας των ΑΣΑ της Δ. Μακεδονίας. Η επένδυση αυτή ολοκληρώνει το σύστημα που ήδη λειτουργεί, ενώ παράλληλα δημιουργεί τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω αναβάθμιση των υπηρεσιών προς τους 300.000 πολίτες της περιφέρειας και την προστασία του περιβάλλοντος, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη.

Ο στόχος είναι φιλόδοξος, όμως οι βάσεις είναι στέρεες: καθώς η απαιτούμενη μελετητική ωριμότητα έχει διασφαλιστεί από το Ταμείο Συνοχής II και η αξιοπιστία στους τομείς της υλοποίησης και της διαχείρισης είναι δεδομένη, δεν μένει παρά η συνδρομή της πολιτείας για την άμεση χρηματοδότηση του έργου και την έγκαιρη ολοκλήρωση του Περιφερειακού ΟΣΔΑ της Δ.Μακεδονίας.